

BRIGA ZA DUHOVNA ZVANJA

Prije reforme liturgijskog kalendara i Rimskog misala druga nedjelja po Uskrsu bila je nedjelja »Dobroga Pastira«. Sada, nakon reforme prema Drugom vat. saboru, to je četvrta vazmena ili uskrsna nedjelja. Papa Pavao VI. odredio je 1964. god. da ta nedjelja bude »Svjetski molitveni dan za duhovna zvanja«. Ove godine (1975.) ta je nedjelja 20. travnja u kojoj se slavi dvanaesti put Svjetski molitveni dan za duhovna zvanja. U povodu toga Dana papa je svake godine izdao posebno pismo-poruku u kojem poziva sve članove Crkve na molitvu i rad za svećenička i redovnička zvanja. Učinio je to i ove godine pismom od 2. veljače 1975. Pojedine biskupije i redovničke zajednice donijele su to papino pismo u svojim glasilima potičući i sami na rad i molitvu za istu svrhu.

Svjetski molitveni dan za duhovna zvanja nije jedini dan u godini, niti jedina prigoda, kad bi trebalo moliti i raditi za duhovna zvanja. Briga za svećenički i redovnički podmladak takve je naravi i tako ozbiljna stvar da o njoj treba neprestano voditi računa. Ovdje želim podsjetiti na tu problematiku dozivajući u pamet kako vodstvo Crkve ozbiljno poziva sve vjernike, posebno svećenike i redovničke osobe, na rad za duhovna zvanja, te iznijeti neke mogućnosti toga rada.

1. Uočavanje problematike

Pitanje svećeničkog i redovničkog podmlatka uvijek je bio, pod jednim ili drugim vidom, ozbiljan problem u Crkvi. Ne treba se tome čuditi, jer je taj problem, pitanje podmlatka, uvijek prisutan u svakoj zajednici, u svakom zanimanju i staležu. To je pitanje toliko važno da o njemu ovisi ne samo misija već i opstanak svake zajednice.

Odgovorni u Crkvi, koji stvari ozbiljno promatraju, ističu da je jedan od težih problema današnje Crkve upravo pitanje svećeničkog i redovničkog podmlatka. Ima više faktora koji sačinjavaju tu problematiku. Čini se da je rezultat svih tih faktora dvostruko kobna činjenica: sve manje kandidata za svećenički i redovnički stalež i sve veći postotak onih kandidata koji napuštaju sjemenište ili samostan. Istina, ne može se reći da je tako u svim crkvenim zajednicama. Papa u ovogodišnjoj poruci za Svjetski molitveni dan za zvanja čak govori »o porastu zvanja u nekim krajevima«, ali i ističe da saznaje »za njihovo uznemirujuće opadanje u mnogim krajevima«. Valjda papa nije ubrojio i nas u ove posljednje.

Ali, na žalost, ni mi se više ne možemo hvaliti s velikim brojem kandidata kao što smo to činili prije ne baš mnogo godina.¹

Brojčano smanjivanje neke zajednice nužno vodi do nemogućnosti vršenja njezine misije. Život u njoj stari, umjesto da se podmlađuje. Nastupa samo životarenje i, ako se stanje ne popravi, dolazi do nestanka dotične zajednice. To se događa ne samo pojedinim narodima i obiteljima, raznim staležima i zvanjima, nego i pojedinim crkvenim zajednicama.

Mi vjerujemo da u Crkvi nikada neće nestati svećenika i osoba s evanđeoskim zavjetima, jer oni spadaju na život Crkve i jer bez njih Crkva ne bi mogla vršiti svoje misije. Krist je, međutim, obećao da će Crkva živjeti do konca vjekova (Mt 28, 20). Dok nas to Kristovo obećanje tješi, dotle moramo imati na pameti da Krist nije obećao pojedinim crkvenim zajednicama da će živjeti do konca vjekova, niti da će Crkva uvijek živjeti u pojedinim narodima i pokrajinama. Osim toga, može biti veliki raspon između života i punine života. Krist je obećao da će Crkva uvijek živjeti u svijetu, a puninu njezina života, kao i život na pojedinim područjima, učinio je ovisnim o svakom njezinu članu. Stoga u Crkvi nije važan samo broj, pa ni svećenika i redovničkih osoba. Još je važniji njihov kvalitet. Budući da mi ovdje promatramo pitanje broja svećeničkih i redovničkih kandidata, ne osvrćemo se posebno na pitanje njihova kvaliteta, premda smatramo da to pitanje nije ništa manje važno.

Promatrajući Crkvu kao cjelinu, očito je da je nerazmjern broj svećenika i redovničkih osoba prema njezinim potrebama. Što je još bolnije: sve više rastu potrebe Crkve u vršenju njezine misije, a sve manje su njezine mogućnosti da udovolji tim potrebama. U nekim crkvenim pokrajinama i redovničkim zajednicama taj je nerazmjer došao do te mjere da su više u nemogućnosti vršiti svoju dosadašnju misiju.² Zbog pomanjkanja »osoblja« mnoge su župe »nepokrivene«. U njih svećenik dolazi samo povremeno, vrlo rijetko ili — možda — nikako. Zbog istog razloga neki su samostani postali »starački domovi« ili su sasvim napušteni. Slično se događa i s pojedinim djelatnostima: nekima se jedva udovoljava a neke se i napuštaju. Tako se život Crkve, zbog pomanjkanja svećeničkog i redovničkog podmlatka, na nekim područjima smanjuje ili sasvim izumire. Problem je još teži ako, uz mali broj kandidata, bude loš i njihov kvalitet.

Problematika dođe do svog vrhunca, ako članovi pojedinih zajednica počnu optuživati jedni druge zbog pomanjkanja i neuspjeha kandidata. U to se lako upadne, jer smo svi skloni da u krizi kritiziramo i optužu-

¹ Broj kandidata kod nas upisanih u prve razrede gimnazije u dijacezanskim i redovničkim sjemeništima od 1971. do 1974. god. vidi u AKSA, br. 1 (245) od 10. I. 1975., str. 1; a broj kandidata svih muških redovničkih zajednica kod nas od 1973. do 1975. god. vidi u VJESNIK VVRPJ i UVRPJ, br. 2/1975., od 26. III. 1975., str. 18. — Iscrpan prikaz kretanja svećeničkih zvanja u biskupijama Riječke metropolije kroz god. 1949. — 1971. objavio je Vjekoslav Milanov u SVESCI, br. 25 — 26, str. 55—64.

² Koliki je taj nerazmjer bio već prije petnaestak godina u zemljama Zapadne Evrope, Sjeverne i Južne Amerike i na Filipinima pokazuju statistike donesene u: *Le vocazioni ecclesiariche nel mondo moderno* (Atti del Primo Congresso Internazionale), Città del Vaticano — 1962., str. 87—121.

jemo jedni druge. Čovjek je naime sklon da uspjeh uvijek sebi pripisuje, a neuspjeh drugima. U našem slučaju: u opasnosti su odgojitelji i profesori u odgojnim zavodima da optužuju subraću u pastorizaciji zbog pomanjkanja kandidata. Oni pak u pastorizaciji su u opasnosti da optužuju odgojitelje i profesore zbog izlaska kandidata ili zbog njihova lošeg kvaliteta. Ako kriza dođe u tu fazu, gdje se više ne pita kako rješavati problem nego se samo optužuje jedni druge, onda je stanje zaista kritično jer je paraliziran svaki solidni rad oko podmlatka.

Osim toga, svećenici u pastorizaciji su u opasnosti da, zbog izlaska kandidata iz sjemeništa ili samostana, uopće se više ne brinu za nove kandidate. Boje se naime da će nakon nekog vremena ionako izići pa će stvoriti još veći problem u vezi s tim. Ne samo svećenici nego i roditelji se ponegdje ne usuđuju »slati« djecu u sjemenište ili samostan jer se boje neuspjeha. Ponekad se toga boje i sami dječaci i djevojčice promatrajući one koji su izišli iz sjemeništa ili samostana. Zbog istog razloga mogu »pasti krila« profesorima i odgojiteljima u sjemeništima, jer ne vide zadovoljavajućih rezultata u svom odgojno-obrazovnom radu.

Iznesena problematika nema svrhe da nas obeshrabri, niti da se naglasi kako je ona i kod nas prisutna u svoj svojoj punini. Naprotiv, svrha joj je da nas upozori na problematiku koja je prisutna u Crkvi i od koje nije sasvim slobodna ni Crkva kod nas. Još više je svrha iznesene problematike da nas potakne na ozbiljno razmišljanje zbog kojih je razloga sve manje kandidata za svećenički i redovnički stalež i zbog čega velik postotak kandidata napušta sjemenište i samostan? Nadasve, iznesena problematika ima svrhu da nas potakne na ozbiljan rad, bilo da pronalazimo kandidate koji imaju klicu istinskog zvanja, bilo da tu klicu zvanja u njima čuvamo i dovedemo do punog rascvata.

2. Poziv na rad

Vodstvo Crkve je uvijek vodilo brigu i poticalo na rad za svećenička i redovnička zvanja. Činile su to i uprave pojedinih crkvenih zajednica. Sasvim je onda naravno da se to čini i danas kad je pitanje svećeničkog i redovničkog podmlatka postalo jedno od »gorućih problema« u Crkvi.

Ima ipak neka razlika između nekadašnje i sadašnje brige Crkve za duhovna zvanja. Čini se da je bitna razlika u ovom: do naših dana glavna briga Crkve bila je usmjerena na uvjete pod kojima je netko mogao postati klerička ili redovnička osoba i na odgoj samih kandidata. Danas pak, ne zanemarujući te uvjete i odgoj kandidata, vodstvo Crkve više naglašava rad na promicanju i pronalaženju novih kandidata. Razlika je i u tom, što su prije brigu o svećeničkom i redovničkom podmlatku

uglavnom vodili profesori i odgojitelji, biskupi i redovnički poglavari. Danas pak ta se briga stavlja na sve članove Crkve. Razlog te razlike, čini se, stoji u tom što prije, zbog raznih uzroka, nije bio problem broja kandidata, a danas je upravo to problem.

Zbog pomanjkanja svećenika Pio XII. je počeo pozivati sve članove Crkve, posebno svećenike, na rad za nova zvanja;³ nastavio je s tim pozivanjem Ivan XXIII.;⁴ Pavao VI., može se reći, neprestano poziva na taj rad.⁵

»Drugi vatikanski crkveni sabor prvi je koncil u povijesti Crkve, koji je, između ostalog, postavio sebi i pitanje kako se treba brinuti za pastoralni odgoj za zvanja.«⁶ On u prvom redu ističe da »dužnost promicanja svećeničkih zvanja spada na svu kršćansku zajednicu« (OT 2). Poimenice poziva biskupe da »promiču što im je više moguće svećenička i redovnička zvanja« (CD 15). Od svećenika traži da »pokažu što je moguće veću apostolsku revnost u promicanju zvanja« (OT 2), ističući kako briga oko svećeničkog podmlatka »spada na samo svećeničko poslanje« (PO 11). Upozorava pojedine redovničke zajednice, svećenike, kršćanske roditelje i odgojitelje »da zgodno i brižljivo probranim redovničkim zvanjima pribave Crkvi takav porast koji zaista odgovara njezinim potrebama« (PC 24). Od osobite je važnosti upravo za svećenička i redovnička zvanja ono što Koncil traži od kršćanskih supružnika, naime da kod stvaranja ispravnog suda s obzirom na broj djece vode računa i »o potrebama vremenitog društva i same Crkve« (GS 50).

Mnogi pokoncilski dokumenti također pozivaju na rad za duhovna zvanja. Spomenimo samo dokumenat Sv. kongregacije za katolički odgoj: *Ratio fundamentalis* (Temeljne odredbe o svećeničkom odgoju i obrazovanju), od 6. I. 1970. Čitavo drugo poglavlje (br. 5—10) toga dokumenta govori o pastoralnoj skrbi za zvanja.

Kao i vrhovno vodstvo Crkve, tako i vodstvo pojedinih crkvenih zajednica: Redova, biskupija, redovničkih provincija također pozivaju sve svoje članove na rad za duhovna zvanja.

Vodstvo Crkve, na čelu s II. vat. saborom, želi da se »sav pastoralni rad oko promicanja svećeničkih zvanja uredi metodički i suvislo i da se promiče s jednakom obzirnošću i žarom« (OT 2). To znači da bi se rad na promicanju svećeničkih i redovničkih zvanja trebao odvijati *organiz-*

³ Pobudnica »*Menti Nostrae*«, od 23. IX. 1950.

⁴ Enciklika »*Sacerdotii Nostri primordia*«, od 1. VIII. 1959.

⁵ Apostolsko pismo »*Summi Dei Verbum*«, 4. XI. 1963. Razni govori pojedinim skupinama, npr. Delegatima biskupa Evrope za crkvena zvanja 3. XII. 1966. Svake godine, kako smo već spomenuli, izda posebno pismo-poruku u povodu Svjetskog molitvanog dana za duhovna zvanja u kojem također sve poziva na rad za zvanja.

⁶ Rafko Valenčić, — *Djelo za zvanja u svjetlu današnje pastoralne teologije*, u OZ, br. 3—1973., str. 240.

rano. Promicanje i usklađivanje toga rada na raznim područjima i razinama spada na *Djelo za zvanja* (Opus vocationum) ili *Vijeće za zvanja*.⁷

Djelo za zvanja zaista i postoji na raznim razinama i ono, više-manje, djeluje. Djelo za svećenička zvanja na razini čitave Crkve postoji pri Sv. kongr. za kat. odgoj,⁸ a za redovnička zvanja pri Sv. kongr. za redovnike.⁹ Pri vrhovnoj upravi pojedinih redovničkih zajednica postoje također vijeća za zvanja koja vode brigu za redovnički podmladak unutar svoje zajednice. Na planu pojedinih naroda postoji nacionalno vijeće za zvanja pri Biskupskoj konferenciji. Na planu pojedinih biskupija i redovničkih provincija postoji biskupijsko, odnosno provincijsko, vijeće za zvanja. U skladu s tim trebalo bi da i u pojedinim župama postoji župsko vijeće za zvanja ili barem da postojeće župsko vijeće ima u vidu i promicanje duhovnih zvanja.

Pozivom na organizirani rad za duhovna zvanja Crkva želi da se bolje osvijetli teološka strana svećeničkog i redovničkog zvanja i da se više posveti brige pastoralu tih zvanja. Od toga, uz Božju pomoć, očekuje i povećanje broja svećeničkih i redovničkih osoba koji su nužno potrebni za vršenje svoje misije.

Potrebu rada za svećenički i redovnički podmladak vidi Crkva u tome što istinsko zvanje nije samo djelo Božje, već i djelo ljudsko. Za potpuno zvanje naime nije dovoljan samo posebni Božji poziv, milost ili karizma zvanja, već i slobodan odaziv čovjeka na taj milosni Božji poziv. Bog traži našu suradnju bilo da pozvani upoznaju Božji poziv bilo da mu se slobodno odazove i da ga ostvari.

Prema tome, ni jedan kršćanin ne bi smio zauzeti pasivan ili negativan stav kad je riječ o promicanju duhovnih zvanja. Naprotiv, svaki bi se morao u tom pravcu angažirati do maksimuma. Ta dužnost kršćanina proizlazi iz njegova poziva na apostolat, a poziv na apostolat uključen je u samom kršćanskom pozivu (usp. AA 2). Ipak ta angažiranost za nova zvanja više se traži od svećenika nego od običnih vjernika. Svećenik je na to dužan ne samo zbog svog kršćanskog poziva nego, još više, i zbog svoje svećeničke misije. »Prezbiter postaje po samome svome poslanju dionikom opće brige Crkve da ne bi u Božjem narodu na zemlji nikad ponestalo radnika. To je, dakako, zajednička briga i samog Božjeg naroda: zato je jedna od prezbiterovih dužnosti da o tom poučava Božji narod, kako bi svi vjernici mogli dobro uočiti tu svoju dužnost te i sami sa svoje strane doprinijeti ono suradništvo koje je potrebno da Crkva dobije nove i nove svećenike.«¹⁰

⁷ Usp. OT 2; PO 11; PC 24; CD 15; AG 16, 39; RF 8.

⁸ Osnovao ga Pio XII. motupropriem »Cum Nobis«, od 4. XI. 1941.

⁹ Osnovao ga također Pio XII. motupropriem »Cum supremae«, od 11. II. 1955.

¹⁰ Tomislav Šagi-Bunić, — Svećenik kome da služi, KS, Zagreb 1970., str. 75.

3. Načini rada

Svi bismo mi lakše i uvjerljivije govorili o poteškoćama i zaprekama nego o konkretnim mogućnostima uspješnoga rada za duhovna zvanja. Neki se svećenici upravo neugodno osjećaju čim se spomene potreba i dužnost rada za zvanja. Uvjereni su naime da je to suvišan govor i da je svaki pokušaj rada na tom području već unaprijed osuđen na neuspjeh. Kadri su to dokazati iz vlastitog iskustva i nastojanja.

Ne mislim to pobijati. Želim samo naglasiti da je mnogo važnije osobno uvjerenje i spremnost da se tu nešto učini od samog pojedinačnog djelovanja. Čovjek se naime angažira samo za ono u što je uvjeren i za što se je spreman angažirati. U našem slučaju, svećenici i redovničke osobe bit će spremni da nešto učine za nova zvanja samo onda kad su »našli sebe« u svom zvanju. Kriza novih zvanja i kriza rada za nova zvanja dolazi često puta upravo od krize zvanja svećeničkih i redovničkih osoba. Prema tome, prije nego se počne pitati: što činiti za nova zvanja, potrebno se ozbiljno upitati o stanju vlastitoga zvanja.

Potrebno je također imati na pameti da rad za duhovna zvanja prima nove oblike u pojedinim povijesnim razdobljima Crkve. Svima nam je jasno da je sadašnje povijesno razdoblje Crkve u mnogočemu drukčije od prijašnjih. To je razlog zašto Crkva danas i traži nove oblike evangelizacije uopće i posebno nove načine pastorizacije za pojedina područja. Briga za nova zvanja posebno je područje pastorizacije. Stoga je potrebno i za to područje danas tražiti nove oblike i uspješnije načine rada.

Bilo bi pogrešno misliti da se rad za nova zvanja prvotno i jedino sastoji u poduzimanju raznih izvanjskih akcija. Naprotiv, »pastoralni odgoj za zvanja temelji se u prvom redu na tome da se podigne razina vjerskog života u kršćanskom narodu. Drugim riječima, (...) djelo za zvanja ne predstavlja skup akcija i poslova što ih treba poduzeti, nego prije svega ono znači način postojanja i način života.«¹¹ Tim se ipak ne niječe potreba akcije, već se samo naglašava da ona nije na prvom nego na drugom mjestu. Vanjsko djelovanje mora biti odraz punine unutar-njeg života. Ako toga nema, ono je bez temelja. Punina unutar-njeg života traži se na svim područjima pastoralnog djelovanja, a nadasve u radu za duhovna zvanja. Svi koncilski i drugi crkveni dokumenti koji pozivaju na rad za nova zvanja naglašuju ili predpostavljaju taj unutarnji dinamizam kod pojedinaca. Pod uplivom tog unutarnjeg dinamizma svaki će pojedinac u okviru raznih okolnosti pronalaziti konkretne oblike rada u promicanju duhovnih zvanja. Predpostavljajući taj unutarnji dinamizam i imajući u vidu naše konkretne prilike, napominjem neke mogućnosti praktičnoga rada za nova zvanja nas svećenika međusobno i među vjernicima.¹²

¹¹ R. Valenčić, nav. mj., str. 241.

¹² Konkretno primjere rada za zvanja svih udova Crkve, ukoliko su dionici Kristove prorokije, svćeničke i kraljevske službe, iznosi R. Valenčić, nav. mj., str. 244—249.

A) Načini rada svećenika međusobno

1. Budući da je rad za duhovna zvanja eminentno pastoralno pitanje, o njemu treba *govoriti i raspravljati na sastancima* pastoralnog karaktera, kao i o drugim važnim pastoralnim problemima, tražeći konkretne načine rada. Bilo bi potrebno neke od tih sastanaka posvetiti isključivo pitanju svećeničkih i redovničkih zvanja. Sami sastanci pak morali bi biti ne samo na razini pojedinih biskupija i redovničkih zajednica, već i na nacionalnoj razini. Uprava pojedinih crkvenih zajednica i Biskupska konferencija, zajedno sa svojim vijećima za zvanja, trebale bi tome ne samo dati podršku, nego to smatrati i svojim zadatkom.

2. Svećenici bi morali više *proučavati* problematiku svećeničkih i redovničkih zvanja posežući i za literaturom koja govori o toj problematici. Posebno bi to trebali činiti oni svećenici koji djeluju na područjima iz kojih više nema ili nikada nije ni bilo duhovnih zvanja. Na žalost, takvih ima sve više i seoskih područja, a da i ne spominjemo gradska područja kojih je sve više.

3. Vrlo je korisno da svećenici jedni drugima *saopćavaju svoja iskustva* koja su stekli u radu za zvanja. Iskustvo jednoga može poslužiti drugima u usavršavanju rada za duhovna zvanja. Kao sredstvo saopćavanja mogu poslužiti ne samo razni sastanci već i razna glasila, časopisi, revije. Tim bi ujedno poticali i na rad jedni druge.

B) Načini rada svećenika među vjernicima

1. *Uzoran život* svećenika i redovničkih osoba, kao i njihovih kandidata, najbolji je način rada za zvanja. Ne radi se samo o njihovom uzornom moralnom životu, nego još više o onom što ističu koncilski i drugi crkveni dokumenti, naime, da iz njihova života odsjeva »duh služenja i istinska pashalna radost«. ¹³ To ističe i Majka Terezija iz Kalkute kad je, upitana zbog čega opadaju svećenička zvanja, odgovorila: »Ne pružamo mladeži 'izazovne' ideale.« ¹⁴ To je i razumljivo, jer primjeri, osobito oni »izazovni«, privlače mladost. Prema tome, svatko bi se morao ozbiljno zamisliti o svom životu ako njegov život nikomu nije ili ni u čemu ne može biti ideal i poticaj na nasljedovanje, odnosno, ako nitko ne može poželjeti da bude kao i on. To vrijedi za svakog čovjeka, bilo u kojem zvanju. Posebno to vrijedi za svećeničke i redovničke osobe.

2. *Podizanje kršćanske svijesti i praktičnoga kršćanskog života* kod vjernika ujedno je rad i za duhovna zvanja. Svećeničko i redovničko zvanje naime nije nešto izvan općeg kršćanskog poziva nego se temelji

¹³ PO 11; usp. OT 2; RF 9.

¹⁴ VERITAS, revija sv. Antuna, br. 2/1974., str. 16.

na njemu i proizlazi iz njega. Praktični kršćanski život prikladno je tlo na kojem niču i rastu duhovna zvanja. »Kako život po kršćanskom pozivu pomaže svakom čovjeku da može primiti i poseban Božji poziv ako ga poziva da bude svećenik, tako je i stvarni kršćanski život Božjeg naroda najbolje jamstvo da će pojedini članovi te zajednice reći Bogu svoj 'da' ako ih bude odabrao za svoju službu.«¹⁵ Zbog toga Koncil, ističući kako je čitava kršćanska zajednica dužna brinuti se za zvanja, naglašava da joj to treba »činiti ponajprije punim kršćanskim životom« (OT 2). Iz toga slijedi da svaki svećenik zaista radi, barem indirektno, za duhovna zvanja već tim što radi na podizanju kršćanskoga praktičnog života određene zajednice.

3. Što češće vjernicima govoriti o svećeničkom životu i radu, poteškoćama i radostima, potrebi današnjeg dušobrižništva i njegovim mogućnostima naglašujući kako je i njihova dužnost brinuti se za svećenički i redovnički podmladak. Misni tekstovi su često puta ne samo prikladni već i poticaj da se o tom govori, posebno u pojedinim zgodama: Svjetski dan za zvanja, misijska nedjelja, prve nedjelje u mjesecu, misije, duhovne obnove, ređenje, mlada misa itd. Tim bi se vjernike bolje upoznao sa svećeničkim i redovničkim životom i radom, s uzvišenošću i potrebom toga života i rada. To bi ujedno za pojedince moglo biti sredstvo milosti koja bi ih poticala da prihvate svećeničko ili redovničko zvanje.

4. Posebno djecu i mladež upoznavati sa svećeničkim i redovničkim životom i radom. O tom bi im predmetu trebalo barem ponekad održati i katehezu služeći se i raznim filmovima ili kojim drugim prikladnim sredstvima. Tome mogu mnogo doprinijeti i razni susreti mladeži sa svećeničkim i redovničkim kandidatima, sa sjemeništem, također i hodočašće u pojedina svetišta, posebno dobro pripremljene i obavljene duhovne vježbe u nekom samostanu, sjemeništu ili svetištu. Sve to doprinosi da se ti mladi ljudi nenametljivo susretnu s pitanjem: da li bih i ja mogao biti svećenik, odnosno, redovnik ili redovnica.

5. Izuzetnu brigu treba posvetiti *ministrantima*. U svakoj župskoj zajednici trebao bi postojati zbor ministranata. Njihov voditelj, župnik ili kapelan, morao bi barem jedanput mjesečno s njima posebno razgovarati izgrađujući ih duhovno i pastoralno. Odgajat će ih i za velikodušnost koja je nužno potrebna onima koje Bog pozove u svoju službu. Ne smije se zaboraviti da najveći broj svećenika potječe iz ministrantskih zborova.

6. *Razni susreti s pojedinim obiteljima, zaručnicima i drugim osobama* mogu se iskoristiti kao prigoda da se u dotičnim osobama probudi ideal da netko od njihove djece bude svećenik ili redovnička osoba. Ako

---

¹⁵ R. Valenčić, nav. mj., str. 241.

se u njima probudi taj ideal, oni će naći i načina da ga prenesu svojoj djeci i da ih oduševе za taj ideal.

7. Od neprocjenjive su važnosti *osobni kontakti* s onim dječacima i djevojčicama koji pokazuju sklonost prema svećeničkom ili redovničkom staležu i koji su prikladni za to. Oni s tim, zapravo, pokazuju znakove zvanja, pa je potrebno da im svećenik pomogne bolje ga upoznati, uspješnije čuvati i razvijati dok ne donesu i konačnu odluku da ga i ostvare.

8. Također je vrlo važno da svećenici, župnici i kapelani, osobno kontaktiraju i pokazuju što veću pažnju, susretljivost i velikodušnost prema *sjemeništarcima, bogoslovima i kandidaticama časnih sestara* iz svoje župe. Posjet, kakav poklon, pismo, čestitka, zanimanje za njih i tome slično, na njih ne samo odgojno djeluje nego ih i učvršćuje u započetom putu. Osim toga, njih bi trebalo i angažirati u promicanju i traženju novih zvanja, jer za to redovito imaju više smisla nego stariji i jer su bliskiji mladosti. Njihova angažiranost u župskoj zajednici preko praznika, nastupi s kulturnim i religioznim programom u posebnim zgodama, njihovo osobno kontaktiranje s mogućim kandidatima mnogo doprinosi promicanju zvanja.

9. S kandidatima koji su napustili sjemenište ili samostan ne bi se smjelo »raskrstiti«. Naprotiv, trebalo bi sve učiniti da ostanu dobri ljudi i kršćani te ih opet angažirati u župskoj zajednici. Potrebno je i kod njih i kod vjernika razbijati nezdravi mentalitet ako, možda, postoji u vezi s tim. Kristov postupak s apostolima i s onima koji su se javljali da će ga slijediti, kao i njegove riječi: »Mnogo je zvanih a malo odabranih« (Mt 22, 14), daju nam mnogo svjetla u razbijanju tog nezdravog mentaliteta. Zvanje nije kolektivna već osobna stvar. Stoga bi trebalo sve učiniti da se ne obeshrabre oni koji imaju istinsko zvanje zbog izlaska nekih kandidata iz sjemeništa ili samostana.

10. Napokon spominjemo *molitvu* kao svetopisamski najfundiraniji i teološki najopravdaniji način rada za nova zvanja. Krist je izričito naglasio jedino to sredstvo u radu za nova zvanja. Rekao je naime: »Molite gospodara žetve da pošalje poslanike u žetvu svoju« (Mt 9, 38). Taj Kristov poziv na molitvu za nova zvanja odnosi se na sve članove Crkve, posebno na svećenike i redovničke osobe. Oni bi trebali ne samo moliti već i druge poticati, posebno djecu, roditelje, bolesnike, starce i stanice da mole za tu svrhu. Uputno je da svake nedjelje i blagdana bude barem jedan zaziv u molitvi vjernika preko mise za svećenička i redovnička zvanja. U posebnim zgodama, kao npr. Svjetski molitveni dan za zvanja, trebalo bi obavljati razne pobožnosti i reći votivnu misu s molitvom vjernika za zvanja. Sve to treba činiti u duhu žive vjere i čvrstog pouzdanja u Kristove riječi: »Molite, i dat će vam se! Tražite, i naći ćete! Kucajte, i otvorit će vam se!« (Mt 7, 7).

Navedeni načini rada za duhovna zvanja nisu jedini. Postoje i drugi načini. Njih će svatko lako pronaći u vlastitim okolnostima i mogućnostima ako je zaista oduševljen za tu vrst apostolata. Potrebno je također naglasiti da nitko ne mora ostvariti sve moguće načine rada za duhovna zvanja. Upotrijebit će one koji su mu prikladniji i prihvatljiviji. Iznešeni načini žele samo pokazati da i u našim konkretnim prilikama postoje mnoge mogućnosti da se nešto učini na promicanju svećeničkih i redovničkih zvanja.

Zaključak

Očito je da pitanje svećeničkog i redovničkog podmlatka spada među teže probleme Crkve danas, da smo svi pozvani na rad u rješavanju toga problema i da zaista postoje mnoge mogućnosti da nešto učinimo na tom području.

U našem radu na promicanju novih zvanja potrebno je izbjegavati dvije skrajnosti: *indiferentizam*, koji bi nas učinio neaktivnima za tu vrst apostolata i *pretjerani (kampanjski) aktivizam*, koji bi nas tjerao na masovno »skupljanje zvanja«. Zvanja naime nisu žiri koji se skupljaju, već plemenite biljke koje treba ustrpljivo i ustrajno uzgajati.

Potrebno je također izbjegavati i dva oprečna mentaliteta: *krivi supernaturalizam*, po kojem bismo smatrali da je zvanje samo Božja stvar i da mi tu nemamo što raditi te *puki naturalizam*, po kojem bismo smatrali da zvanje ovisi *jedino* o našem djelovanju. Ispravno stanovište mogli bismo formulirati ovako: *sa svoje strane učiniti sve što se može učiniti za duhovna zvanja u datim okolnostima, a ostalo pripustiti Bogu.*

Prema tome, ni *uspjeh* našeg rada za nova zvanja ne može se niti planirati niti izračunati. Uspjeh ovisi o Bogu koji poziva i o spremnosti pozvanoga da se odazove tom Božjem pozivu. Na nama je da radimo, da sadimo i zaljevamo. Ako uza sve to na koncu budemo morali priznati da ništa nismo »ulovili«, budimo mirni. Glavno je da smo »lovili«.